

T.Y.B.Com
Psychology for Human Behaviour at work
OCT: - 2016

QP Code : 73346

(3 Hours)

[Total Marks :100

- N.B. :** (1) Attempt **five** questions in all
(2) Attempt any three questions from Section I and any two questions from Section II

OR

- Attempt any two questions from Section I and any three questions from Section II
- (3) All answers should be written in the same answer book.
(4) Figures to the right indicate full marks.

1. Explain the following terms (any four): 20
- (a) Management functions
 - (b) Management skills
 - (c) Networked organizations
 - (d) Balancing work life
 - (e) Absenteeism
 - (f) Turnover.
2. State whether the following statements are True or False and give reasons for the same (any four): 20
- (a) Attitudes have four components.
 - (b) Organizational commitment comprises of three separate dimensions.
 - (c) Employee engagement is a negative work related attitude.
 - (d) Employees give four responses to job satisfaction.
 - (e) Job satisfaction is negatively correlated with absenteeism.
 - (f) There is an positive relationship between job satisfaction and employee turnover.
3. Define motivation. Discuss in detail the Need theories of motivation. 20
4. Give reasons for the following statements (any four): 20
- (a) There are five stages in the group development model.
 - (b) Groups always have norms.

- (c) All group members play a role.
- (d) In some cases group decisions are more constructive than individual decisions.
- (e) There are many factors leading to social loafing.
- (f) The Nominal Group Technique does not restrict independent thinking.

5. Discuss how the dark side of management can affect relationships in the workplace. 20

Section II

6. Write short notes on (any four): 20

- (a) Communication
- (b) Downward communication
- (c) Formal small group networks
- (d) Merits of e-mail
- (e) Filtering and emotions as barriers to effective communication
- (f) Grapevine.

7. Define leadership. Explain Fielder's Contingency model and Hersey and Blanchard's Situational Leadership theory. 20

8. Write short notes on (any four): 20

- (a) Formal power
- (b) Coercive power
- (c) Sexual Harrassment
- (d) Organisation politics
- (e) Organisational factors that influence political behaviors
- (f) Impression management.

9. Give reasons for the following statements (any four). 20

- (a) Traditional view assumed that all conflict should be avoided.
- (b) Conflict that hinders performance is dysfunctional conflict.
- (c) Personal variables can cause conflict.
- (d) There are five ways of bargaining.
- (e) Personality traits affect negotiation.
- (f) Some times a third party help is needed to find a solution.

20

10. Define stress. Explain the nature of occupational stress.

- सूचना : (१) एकूण पाच प्रश्न सोडवा
(२) पहिल्या विभागातून कोणतेही तीन व दुसऱ्या विभागातून कोणतेही दोन व दुसऱ्या विभागातून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
(३) सर्व उत्तरे एकाच उत्तर पत्रिकेत लिहा.
(४) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग - १

१. खालील संज्ञा स्पष्ट करा (कोणत्याही चार): २०
- (अ) व्यवस्थापकाचे कार्ये
(ब) व्यवस्थापकाची कौशल्ये
(क) नेटवर्कड संघटना
(ड) कार्य-आयुष्य संघर्षाचा तोल सांभाळणे
(इ) अनुपस्थिती
(फ) गळती
२. खालील विधाने बरोबर की चूक ते सांगून त्यांची कारणे द्या. (कोणतेही चार) २०
- (अ) अभिवृत्तीचे चार घटक असतात.
(ब) संघटनात्मक बांधिलकीत तीन वेगळ्या मोजमापांचा समावेश असतो.
(क) कर्मचारी वचनबद्धता एक नकारात्मक कार्यसंबंधित अभिवृत्ती आहे.
(ड) कार्य समाधानासाठी कर्मचारी चार प्रतिसाद देतात.
(इ) कार्य समाधानाचा अनुपस्थितीशी नकारात्मक सहसंबंध आहे.
(फ) कार्य समाधान आणि गळती यामध्ये सकारात्मक सहसंबंध आहे.
३. प्रेरणेची व्याख्या द्या. प्रेरणेचे गरज सिद्धांत विस्ताराने स्पष्ट करा. २०

४. खालील विधानांची कारणे द्या (कोणतीही चार): २०
- (अ) समूह विकासाचा प्रारूपात पाच पायऱ्या आहेत.
 - (ब) समूहांना नेहमी प्रमाण असतात.
 - (क) समूहातील सगळे सभासद एक भूमिका निभावतात.
 - (ड) काही परिस्थितीत समूह निर्णय व्यक्तिगत निर्णयापेक्षा जास्त रूढमार्गी असतात.
 - (इ) सामाजिक रिकामटेकडेपणाला बरेच घटक कारणीभूत असतात.
 - (फ) Nominal Group Technique स्वतंत्र विचारांना मर्यादित करत नाही.
५. व्यवस्थापनाची वाईट बाजू कामाच्या जागेवरील संबंधावर कसा परिणाम करू शकते हे स्पष्ट करा. २०

विभाग २

६. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार): २०
- (अ) संप्रेषण
 - (ब) अधोगामी संप्रेषण
 - (क) औपचारिक लहान सूरू जाळी
 - (ड) ईमेलचे फायदे
 - (इ) संदेश गाळणे आणि भावना संप्रेषणातील अडथळे
 - (फ) द्राक्षवेल
७. नेतृत्वाची व्याख्या द्या. फिडलरचे अवलंबित्व प्रारूप आणि हर्से आणि ब्लॅनचार्डचा परिस्थितीजन्य सिध्दांत स्पष्ट करा. २०
८. संक्षिप्त टीपा लिहा (कोणत्याही चार): २०
- (अ) औपचारिक सत्ता
 - (ब) जुलमी सत्ता
 - (क) लैंगिक शोषण
 - (ड) राजकीय वर्तनावर प्रभाव करणारे संघटनात्मक घटक
 - (फ) छाप मारण्याचे व्यवस्थापन

९. खालील विधानांची कारणे द्या (कोणतेही चार):

- (अ) सर्व प्रकारचा संघर्ष वाईट असतो हे पारंपारिक दृष्टिकोनाने गृहित धरले होते.
- (ब) संघर्ष तो कार्यकृतीत अडथळे आणतो तो अकार्यात्मक संघर्ष होय.
- (क) वैयक्तिक घटक संघर्षाचे स्रोत असू शकतात.
- (ड) सौदा करण्याचे पाच प्रकार आहेत.
- (इ) वाटाघाटीवर व्यक्तिमत्त्वाच्या वैशिष्ट्यांचे प्रभाव पडतो.
- (फ) काही वेळा वाटाघाटीचे निरसन होण्यासाठी तिसऱ्या संघाच्या मदतीची गरज असते.

१०. तणावाची व्याख्या द्या ? कार्याच्या जागेतील तणावाचे विस्ताराने स्पष्टीकरण द्या.

२०
